

Examen VSBO PBL

2018

tijdvak 1
maandag 21 mei
07.30 - 09.30 uur

Mens en Maatschappij

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 37 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 42 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

- (1) A
 ⓑ
 C
 D
- (2) A
 ⓧ
 ⓐ
 D
- (3) B A
 ⓧ
 ⓧ
 D

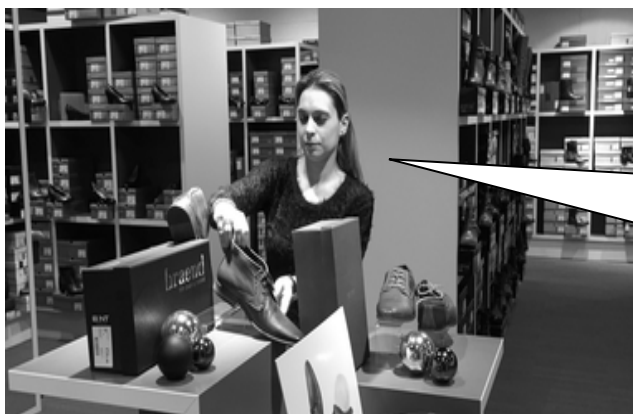
Mens en werk

- 1p 1 Op de tweede foto zie je enkele arbeiders bezig op de plantage van Curaçao Winery.
Deze arbeiders zijn bezig met werk, omdat ze
- A geestelijke inspanning leveren.
 - B het werk zwart doen.
 - C lichamelijke inspanning leveren.
- 1p 2 Alle werknemers behoren belasting te betalen.
Wat voor soort belasting behoort een werknemer elke maand te betalen?
- A grondbelasting
 - B loonbelasting
 - C omzetbelasting
 - D winstbelasting

- 2p 3 Beroepen kunnen in verschillende sectoren worden ingedeeld.
 → Zet in de onderstaande tabel achter elke economische activiteit een kruisje in de juiste sector.

Economische activiteit	Primaire sector	Secundaire sector	Tertiaire sector
werken in de landbouw			
het transporteren van goederen			
de productie van auto's			
de activiteiten van een bank			

Ik werk als verkoopster in deze schoenenwinkel. Ik verdien minder dan een computerspecialist. Ik begrijp ook wel waarom dat zo is.

- 1p 4 Noem een reden waarom een verkoopster minder verdient dan een computerspecialist.

.....

.....

Ik heb pas een nieuwe baan en ben tevreden met de afspraken die in mijn contract staan. Ik heb zes maanden proeftijd en als alles goed gaat, krijg ik daarna een vaste aanstelling.

- 1p 5 Bovenstaande afspraken staan in
- A de arbeidsinhoud.
 - B de arbeidsomstandigheden.
 - C de arbeidsverhoudingen.
 - D de arbeidsvoorwaarden.

Ik ben Diego. Mijn collega's komen naar mij toe wanneer er een probleem is dat niemand, ook de chef niet, kan oplossen.

- 1p 6 Al is Diego geen chef, hij is toch een heel belangrijke werknemer op zijn afdeling.
- Dit heeft te maken met de
- A bedrijfscultuur op de werkplek.
 - B formele verhoudingen op de werkplek.
 - C informele verhoudingen op de werkplek.

1p 7 Bekijk onderstaande afbeelding.

Welke leiderschapsstijl wordt er afgebeeld?

.....

.....

1p 8 Het percentage jongeren dat werkloos is, blijft erg hoog. Dit is niet goed voor onze maatschappij.

Wat is een economisch gevolg voor de samenleving wanneer er veel werklozen zijn?

- A De overheid zal meer geld uitgeven aan uitkeringen.
- B De samenleving zal meer waardering voor de werknemers hebben.
- C De werklozen zullen meer onbetaald werk gaan doen.
- D De werklozen zullen meer sociale contacten met elkaar hebben.

2p 9 Mensen hebben vaak verschillende belangen. Daarom zijn er verschillende belangenorganisaties.

→ Geef in de onderstaande tabel achter elke belangenorganisatie aan, welk doel bij welke organisatie past.

Gebruik de nummers 1-2-3-4 van de onderstaande doelen.

Doelen:

1. invoering van een minimumloon
2. lagere prijzen voor producten
3. minder / geen schending van mensenrechten
4. schonere baaien

Belangenorganisatie	Doel
Amnesty International	
Consumentenbond Fundashon pa Konsumidó	
Greenpeace	
vakbond ABVO	

1p 10 De informatisering heeft gevolgen voor de werkgelegenheid.

→ Noem een mogelijk gevolg die de informatisering voor de werkgelegenheid kan hebben.

.....

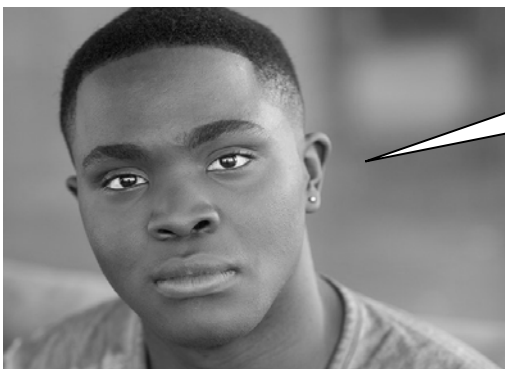
.....

- 1p 11 Uit onderzoek is bekend dat buitenlanders een zwakkere positie op de arbeidsmarkt hebben dan de lokale werknemers.
→ Waarom hebben buitenlanders vaak een zwakkere positie op de arbeidsmarkt dan de lokale werknemers?

.....
.....

- 1p 12 Britney kan geen werk vinden. Haar vriendin Carol adviseert haar om voor bemiddeling naar een instantie te gaan. Deze instantie kan haar verder helpen om aan een baan te komen.
Een voorbeeld van zo een instantie is
- A de consumentenbond.
 - B een arbeidsbureau.
 - C een bedrijf.
 - D een vakbond.

Het zou goed zijn als werklozen zich laten omscholen.

- 1p 13 Wat wordt onder omscholing verstaan?
- A Werklozen gaan een nieuw vak leren.
 - B Werklozen gaan meer ervaring opdoen.
 - C Werklozen krijgen extra scholing in hun vak.

VSBO-leerlingen die een sector gaan kiezen, zouden de kans moeten krijgen om eerst verschillende snuffelstages (korte stages) te doen.

1p 14 Dit zegt Denise Croes, die een paar jaar geleden haar VSBO-diploma heeft behaald.

→ Leg uit waarom snuffelstages leerlingen kunnen helpen bij hun beroepskeuze.

.....

.....

1p 15 Carola is voor een paar dagen op vakantie in Miami. Samen met vriendinnen bezoekt ze verschillende shopping malls.

Wat voor toerist is Carola?

- A een cultuurtoerist
- B een dagtoerist
- C een ecotoerist
- D een kooptoerist

1p 16 Steeds meer bewoners op ons eiland verhuren hun huizen en appartementen aan toeristen.

Wat is het gevolg hiervan voor het aantal werknemers van de verschillende hotels op ons eiland?

Het aantal werknemers van de hotels zal

- A afnemen.
- B toenemen.
- C gelijk blijven.

- 1p 17 Willemstad is met zijn vele monumenten een toeristische attractie die op de werelderfgoedlijst staat. Helaas trekken veel winkeliers weg uit de stad.
→ Noem een maatregel die de overheid kan nemen om de winkeliers in de stad te houden.

.....

.....

- 1p 18 Bekijk onderstaande afbeelding.

Werken in de horeca op Jan Thiel beach?
Lijkt het je leuk om voor minimaal zes maanden te komen werken in de horeca op Curaçao?
Stuur dan voor 1 juni je motivatiebrief en CV naar Jant@beach.com!!!

Jan Thiel beach zoekt mensen om te werken in de horeca.
Voor welke sector wordt er werk gezocht?

- A voor de primaire sector
- B voor de secundaire sector
- C voor de tertiaire sector
- D voor de quartaire sector

- 1p 19 Christy zit in klas 4 van het VSBO. Zij moet een vervolgopleiding gaan kiezen. Christy wil graag met mensen werken en reizen. Ook wil zij haar kennis van meerdere vreemde talen goed gebruiken tijdens haar werk. Welke van de onderstaande beroepen zal het beste passen bij Christy?
- A kamermeisje
 - B onderwijzeres
 - C stewardess
 - D verpleegkundige

Rechten en plichten

Dit is Kim Jong-un. Hij is de politieke leider van Noord-Korea. Wie het niet met hem eens is wordt opgesloten of vermoord. Mensenrechten worden in Noord-Korea niet gerespecteerd.

- 1p 20 Mensenrechten zijn de rechten die
- A de mensen garanderen dat ze werk krijgen.
 - B de vrijheid van de mens moeten garanderen.
 - C garanderen dat er geheime verkiezingen zijn.

1p 21 Ons land wordt bestuurd volgens de regels van de parlementaire democratie.

→ Noem een kenmerk van de parlementaire democratie.

.....
.....

1p 22 Alle mensen hebben recht op persoonlijke vrijheid.

→ Leg uit wat bedoeld wordt met het recht op persoonlijke vrijheid.

.....
.....

1p 23 Tijdens de verkiezingen voor een nieuwe regering maak ik gebruik van mijn democratisch recht. Daarom breng ik mijn stem uit op een

- A actiegroep.
- B belangengroep.
- C politieke partij.
- D vakbond.

Nashantely zit op de Kinikini VSBO. Alle leerlingen hebben rechten en plichten, zowel op school als in de klas. Alle leerlingen hebben bijvoorbeeld recht op onderwijs.

2p 24 Noem twee plichten die Nashantely op school heeft.

1

2

- 2p 25 Geef in de onderstaande tabel achter elke situatie aan welk begrip daar bij hoort.
Kies uit: schoolkrant - oudercommissie - leerlingenraad - mentor

Situatie	Begrip
Een organisatie die verschillende activiteiten organiseert om de sfeer op school te verbeteren, bijvoorbeeld muziek in de pauze of samen sporten.	
Hierin staan alle activiteiten die te maken hebben met de school.	

- 1p 26 Rayendrick werkt al 7 jaar bij Beta Agencies. Als werknemer heeft hij verschillende rechten.
 → Geef een voorbeeld van een recht dat Rayendrick als werknemer van Beta Agencies heeft.

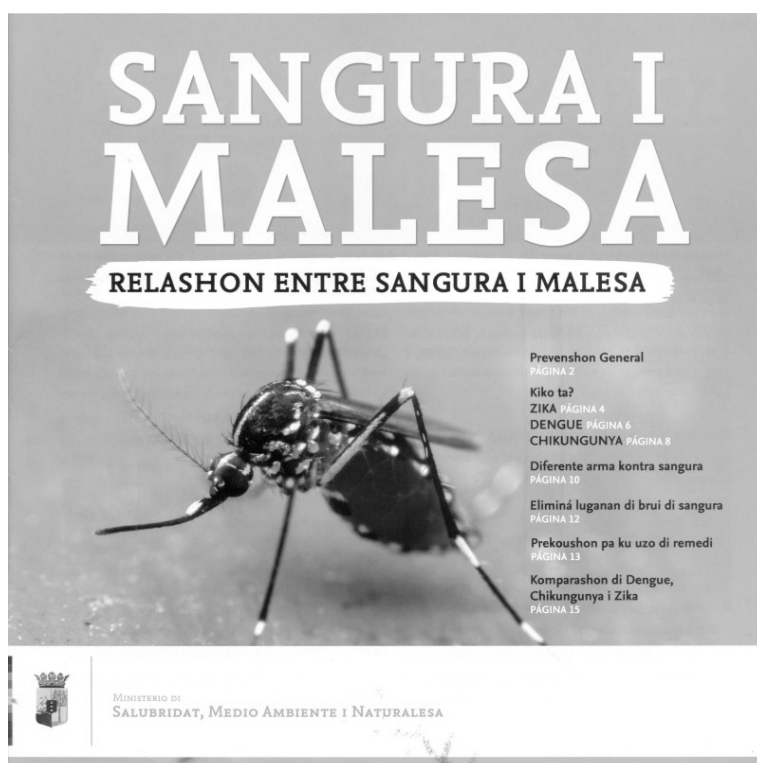
.....

.....

- 1p 27 Omdat ze Jehova's getuige is, wordt Rachel voor de functie van secretaresse bij Kober kindercentra geweigerd.
 Welk grondrecht van Rachel wordt door Kober kindercentra niet gerespecteerd?
- A haar recht op onderwijs
 - B haar recht op vrijheid van godsdienst
 - C haar recht op vrijheid van meningsuiting

Massamedia

- 1p 28 Kranten maken deel uit van de massamedia.
Kranten behoren tot de
A audiovisuele media.
B digitale media.
C gedrukte media.
D sociale media.
- 1p 29 Bekijk onderstaande afbeelding.

Muggen en ziekten,
het verband tussen
muggen en ziekten.

In 2016 werd via de media door de overheid van Curaçao deze speciale brochure onder de bevolking verspreid.
→ Welke functie had deze brochure?

.....

1p 30 Bekijk onderstaande afbeelding.

De afbeelding laat een boodschap zien die te maken heeft met de persvrijheid. Er zijn verschillende landen waar de pers niet zomaar kan schrijven wat ze wil.

In welke van de onderstaande landen heeft de pers de minste vrijheid?

- A Curaçao
- B Frankrijk
- C Nederland
- D Venezuela

1p 31 Steeds vaker zie je dat radiostations met een televisiekanaal beginnen of andersom. Deze bedrijven zijn ook online actief via sociale media.
→ Noem een reden waarom televisiekanaalen en radiostations op verschillende manieren proberen hun publiek te bereiken.

.....

.....

1p 32 Wat is een kenmerk van commerciële zenders?

Commerciële zenders

- A leggen meer nadruk op kunst en cultuur.
- B moeten winst maken en zenden meer reclame uit.
- C richten zich op alle groepen in de maatschappij.
- D zenden meer informatieve programma's uit.

- 1p 33 De media hebben een belangrijke taak in onze maatschappij en worden beschermd door een aantal grondrechten.
→ Welk grondrecht is belangrijk voor het goed functioneren van de media in een land?
-

- 1p 34 Commerciële zenders zenden alleen programma's uit die een groot publiek bereiken.
Een nadeel hiervan is dat de commerciële zenders dan
- A meer culturele en informatieve programma's uitzenden.
 - B minder inkomsten aan reclamegeld ontvangen.
 - C minder programma's voor kleine doelgroepen uitzenden.

- 1p 35 Bekijk onderstaande afbeelding.

Mijn lezers houden van sensatie. Dit ga ik dus zeker publiceren: "De 92-jarige Palestijn Mahmoud al-Adam is voor de dertiende keer vader geworden. Zijn 42-jarige echtgenote is bevallen van een gezonde dochter genaamd Tamara."

De redacteur van deze krant selecteert net als alle redacties het nieuws dat binnenkomt.

Deze redacteur heeft dit artikel geselecteerd omdat

- A het om actueel nieuws gaat.
- B het om bijzonder nieuws gaat.
- C het om nieuws van dichtbij gaat.

1p 36 Bekijk onderstaande afbeeldingen.

Wij zijn al maanden op zoek naar een baan. Dat is moeilijk. Mensen denken dat wij door onze haardracht niet serieus zijn en dat wij criminelen zijn.

Als mensen een bepaalde mening hebben over een groep mensen, dan hebben we te maken met

- A normen.
- B stereotypering.
- C waarden.

Meningsvraag

De leeftijd waarop een rijbewijs behaald kan worden, moet worden verhoogd naar 20 jaar.

2p 37 Omcirkel in de onderstaande zin je keuze en maak de zin af.

Ik ben het hiermee **eens / niet eens**, omdat

.....

.....